

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

9.2.2011

B7-0114/2011

PROJEKT REZOLUCJI

zamykającej debatę nad oświadczeniami Rady i Komisji

zgodnie z art. 110 ust. 2 Regulaminu

w sprawie podwyżek cen żywności

Hannes Swoboda, Stéphane Le Foll, Luis Manuel Capoulas Santos, Paolo De Castro, Luís Paulo Alves, Daciana Octavia Sârbu, Kader Arif, Kriton Arsenis, Ricardo Cortés Lastra, Udo Bullmann, Leonardo Domenici, Robert Goebbels

w imieniu grupy politycznej S&D

RE\856819PL.doc

PE459.646v01-00

PL

Zjednoczona w różnorodności

PL

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie podwyżek cen żywności

Parlament Europejski,

- uwzględniając rezolucję z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie uznania rolnictwa za sektor strategiczny w kontekście bezpieczeństwa żywnościowego,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie przyszłości wspólnej polityki rolnej po 2013 r.,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 lutego 2009 r. w sprawie cen żywności w Europie,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 stycznia 2009 r. w sprawie wspólnej polityki rolnej i światowego bezpieczeństwa żywnościowego,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie podwyżek cen żywności w Unii Europejskiej i w krajach rozwijających się,
  - uwzględniając art. 110 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że obserwowane ostatnio wahania cen żywności i towarów budzą poważne obawy związane z funkcjonowaniem europejskiego i światowego łańcucha dostaw żywności oraz że skutki wzrostu cen żywności jako pierwsze odczuły grupy ludności znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji, zarówno w krajach rozwiniętych, jak i rozwijających się, mając na uwadze, że wysokie ceny żywności prowadzą do braku bezpieczeństwa żywnościowego milionów ludzi, do pogorszenia warunków wielu osób, które już się znajdowały w sytuacji braku bezpieczeństwa żywnościowego, a także stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa żywnościowego w perspektywie długoterminowej,
- B. mając na uwadze, że podczas niedawnego posiedzenia Komitetu FAO ds. Bezpieczeństwa Żywnościowego na Świecie UE podkreśliła problem skrajnych wahań cen, zaś nową grupę ekspertów wysokiego szczebla poproszono o sporządzenie sprawozdania na temat przyczyn takich wahań cen i odnoszących się do nich środków,
- C. mając na uwadze, że zjawiska klimatyczne oraz inne wydarzenia mogą skłaniać państwa do prowadzenia polityki protekcyjnej, co ilustrują niedawne zakazy eksportu pszenicy nałożone przez Rosję i Ukrainę, które to państwa eksportują łącznie około 30% światowej produkcji pszenicy,
- D. mając na uwadze, że na światową produkcję żywności może nieustannie negatywnie wpływać szereg czynników, takich jak szkodniki i choroby, dostępność zasobów naturalnych oraz klęski żywiołowe, co ilustrowały w 2010 r. długotrwałe susze i pożary w Rosji oraz rozległe powodzie w Pakistanie, a niedawno również w Australii,

- E. mając na uwadze, że skutkiem zmian klimatu będzie większa częstotliwość występowania takich klęsk żywiołowych, a w konsekwencji destabilizacja bezpieczeństwa żywnościowego,
- F. mając na uwadze, że szacowany wzrost populacji światowej z 7 do 9,1 mld osób będzie wymagał według FAO zwiększenia o 70% zaopatrzenia w żywność do roku 2050,
- G. mając na uwadze, że bezpieczeństwo żywnościowe nie oznacza wyłącznie dostępności artykułów żywnościowych, ale – zdaniem FAO – obejmuje również prawo do żywności oraz dostępność zdrowej żywności dla wszystkich; mając na uwadze, że Europa, zwiększając swą konkurencyjność, może przyczynić się do światowego bezpieczeństwa żywnościowego,
- H. mając na uwadze, że bezpieczeństwo żywnościowe to główny problem Europy wymagający spójności oraz koordynacji poszczególnych dziedzin polityki sektorowej na szczeblu UE, a mianowicie WPR, polityki energetycznej, programów badań naukowych, polityki rozwoju i handlu oraz uregulowań finansowych,
- I. mając na uwadze, że po uchwaleniu ustawy o modernizacji kontraktów towarowych typu futures w 2000 r. znoszącej ograniczenia w handlu towarami w USA oraz po wejściu inwestorów instytucjonalnych na rynki towarowe nastąpił wzrost wahań cen na rynkach żywnościowych i rolnych,
1. podkreśla, że silny i zrównoważony sektor rolny w UE oraz prosperujące i zrównoważone środowisko wiejskie, zapewnione dzięki silnej WPR, są podstawowymi elementami pozwalającymi na rozwiązanie problemu bezpieczeństwa żywnościowego;
  2. potwierdza, że UE ma najwyższe standardy produkcji rolnej i produkcji żywności na świecie i przywiązuje dużą wagę do bezpieczeństwa i jakości żywności oraz równowagi środowiskowej w sektorze rolnictwa;
  3. potwierdza, że prawo do bezpieczeństwa żywnościowego jest podstawowym prawem człowieka i można je osiągnąć, gdy wszyscy ludzie przez cały czas mają fizyczny i gospodarczy dostęp do odpowiedniej ilości niebudzącej zastrzeżeń pod względem zdrowotnym i bogatej w składniki odżywcze żywności, aby móc zaspokoić swoje potrzeby i preferencje żywieniowe zapewniające aktywne i zdrowe życie;
  4. potwierdza, że UE ma obowiązek żyć swych obywateli oraz że stała działalność rolna w UE ma w związku z tym kluczowe znaczenie; zwraca uwagę na spadek dochodów gospodarstw rolnych w UE spowodowany rosnącymi kosztami produkcji oraz wahaniami cen, które mają szkodliwy wpływ na zdolność rolników do utrzymania produkcji; zwraca uwagę na koszty, które muszą ponieść europejscy rolnicy, aby spełnić najwyższe światowe normy w zakresie bezpieczeństwa żywności, środowiska naturalnego, dobrostanu zwierząt oraz pracy; podkreśla, że trzeba zrekompensować rolnikom te dodatkowe koszty oraz dostarczanie dóbr publicznych społeczeństwu;
  5. podkreśla, że ludzie ubodzy w krajach rozwijających się są najbardziej narażeni na niekorzystny wpływ wahań cen i kryzysu żywnościowego; w tym kontekście wzywa wszystkie państwa członkowskie do podwojenia ich zobowiązań na rzecz osiągnięcia

milenijnego celu rozwoju nr 1 (ograniczenie głodu o połowę do 2015 r.), zwłaszcza poprzez znaczne zwiększenie udziału oficjalnej pomocy rozwojowej przeznaczonej na rolnictwo;

6. uznaje, że zagwarantowanie właściwej podaży żywności jest podstawowym składnikiem bezpieczeństwa żywnościowego, uznaje jednak również, że dostęp do żywności i jej przystępne ceny wymagają poświęcenia uwagi kwestii zapewnienia odpowiedniego standardu życia, szczególnie osobom o niewystarczających zasobach gospodarczych, do których to osób często należą dzieci, osoby starsze, migranci, uchodźcy i bezrobotni;
7. podkreśla, że zmiany klimatu i skrajne zjawiska pogodowe wywołujące susze i powodzie mogą uszczuplić zasoby naturalne oraz ograniczyć plony rolne; wzywa Komisję do ścisłego monitorowania wdrażania prawodawstwa związanego ze zmianami klimatu w państwach członkowskich oraz do rozważenia wprowadzenia dalszych środków, aby dostosować się do tych nowych wyzwań; podkreśla konieczność, by państwa członkowskie zwiększyły zdolność dostosowania się rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu poprzez wykorzystanie istniejących instrumentów finansowych; podkreśla, że środki dostosowawcze powinny zmierzać do zwiększania równowagi zarówno środowiskowej, jak i gospodarczej; wzywa państwa członkowskie do ustanowienia odpowiednich środków w zakresie zapobiegania ryzyku i zarządzania, aby ograniczyć negatywne konsekwencje klęsk żywiołowych dla produkcji rolnej;
8. ponownie zauważa potrzebę współpracy w dziedzinie zmian klimatu między UE a krajami rozwijającymi się, zwłaszcza potrzebę transferu technologii i tworzenia potencjału; podkreśla, że zwalczanie zmian klimatu należy włączać do wszystkich odnośnych strategii politycznych UE, w tym do współpracy rozwojowej;
9. uważa, że należy się skupić na wspieraniu i zwiększaniu możliwości przetrwania systemów ekologicznego rolnictwa na małą skalę produkującego dla miejscowych i regionalnych konsumentów, które stanowi najskuteczniejszy i najbardziej zrównoważony środowiskowo sposób użytkowania gruntów;
10. uznaje, że liberalizacja handlu produktami rolno-spożywczymi i podstawowymi towarami rolnymi postawiła wiele wyzwań przed rolnikami prowadzącymi działalność na małą skalę, zwłaszcza w krajach rozwijających się; uważa, że aby zagwarantować bezpieczeństwo żywnościowe, należy uwzględnić w międzynarodowych przepisach i porozumieniach handlowych wpływ na rolnictwo i dostęp do żywności;
11. podkreśla, że oligopole zajmujące się handlem nasionami mają druzgoczący wpływ na trwałość małych gospodarstw, ponieważ powodują zależność od ograniczonej liczby przedsiębiorstw w zakresie zakupu nasion i specjalistycznych nawozów;
12. jest zdania, że należy w sposób zintegrowany i kompleksowy zająć się czynnikami przyczyniającymi się do wzrostu cen surowców rolnych; podkreśla potrzebę zintegrowanej reakcji politycznej na wzrost cen surowców rolnych oraz konieczność opracowania kompleksowej strategii w tym zakresie, obejmującej produktywność rolnictwa, zrównoważony rozwój, bezpieczeństwo żywności, handel, postęp technologiczny i energię;

13. jest zdania, że rynki finansowe i rolne są obecnie bardziej ze sobą powiązane niż kiedykolwiek; uważa, że reakcja samej tylko Europy nie jest już wystarczająca oraz że Europa powinna działać wspólnie z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi w kwestiach związanych z wahaniami cen i bezpieczeństwem żywnościowym; istnieje zatem pilna konieczność zwiększenia przejrzystości i ustanowienia minimalnych progów dla operatorów dopuszczonych do dokonywania transakcji na rynkach towarów podstawowych;
14. pilnie się zwraca do G20 o koordynowanie na szczeblu międzynarodowym tworzenia mechanizmów zapobiegającym nadmiernym wahanom cen oraz o działanie na rzecz regulacji, specjalnie zaprojektowanej tak, by zażegnać kryzys w sektorze żywności i rolnictwa; apeluje do G20 o zapewnienie zbieżności przepisów w sektorze żywności i towarów rolnych oraz o uwzględnienie krajów, które nie należą do G20;
15. wzywa Komisję do włączenia odpowiednich wniosków do planowanego przeglądu dyrektywy dotyczącej rynków instrumentów finansowych i dyrektywy dotyczącej nadużyć na rynku, aby zająć się problemami na rynku żywności i towarów rolnych;
16. popiera w tym kontekście przegląd istniejącego prawodawstwa dotyczącego instrumentów finansowych, które powinno zawierać uregulowania w zakresie bardziej przejrzystego handlu i ustanowienia minimalnych progów dla operatorów dopuszczonych do dokonywania transakcji na tych rynkach; przypomina, że instrumenty finansowe powinny służyć gospodarce i wspierać produkcję rolną w przewyżnianiu kryzysów i zjawisk klimatycznych; jednocześnie nie można dopuścić do tego, by spekulacje zagrażały dotychczas wydajnym gospodarstwom rolnym;
17. podkreśla, że rynki towarów rolno-spożywczych powinny być dostępne jedynie dla przedsiębiorstw, które korzystają z produktów pochodnych, aby zabezpieczyć się przed nieprzewidzianymi zdarzeniami, oraz że dostęp do tych rynków powinien być ograniczony do profesjonalnych inwestorów i maklerów, którzy nie mają interesu handlowego na tych rynkach;
18. zauważa, że indeks cen na rynkach finansowych surowców rolnych nigdy nie był tak niestabilny; zauważa, że w 2010 r. ceny towarów rolnych znacznie wzrosły; według informacji zawartych w miesięcznym biuletynie EBC ze stycznia cena pszenicy wzrosła o 91%, kukurydzy o 57%, soi o 33%, a cukru o 32%;
19. podkreśla fakt, że wydarzenia te tylko częściowo wynikają z podstawowych praw rynku, takich jak podaż i popyt, a w znacznym stopniu są spowodowane spekulacjami; zauważa, że zachowania spekulacyjne są przyczyną nawet do 50% niedawnych wzrostów cen; popiera wnioski specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. prawa do żywności dotyczące roli odgrywanej przez dużych inwestorów instytucjonalnych, takich jak fundusze hedgingowe, fundusze emerytalne i banki inwestycyjne – z których żaden zasadniczo nie zajmuje się rynkami rolnymi – w zakresie wpływu na indeksy cen towarów poprzez działalność na rynkach instrumentów pochodnych;
20. stanowczo potępia działalność spekulantów na rynku światowych artykułów żywnościowych, surowców rolnych i energii, którzy przyczyniają się do nasilenia niestabilności cen żywności i pogłębienia światowego kryzysu żywnościowego;

podkreśla, że jest nie do przyjęcia, iż głód niektórych jest źródłem zysku innych, i wzywa do odpowiedniej regulacji i skutecznego nadzoru na poziomie krajowym i międzynarodowym w celu zapobiegania naruszaniu prawa do żywności poprzez spekulacje;

21. wzywa UE do podjęcia konkretnych działań przeciwko ubóstwu poprzez przyjęcie spójnej polityki obejmującej obszary handlu i rozwoju oraz wspólną politykę rolną, aby uniknąć bezpośrednich lub pośrednich negatywnych skutków dla gospodarek krajów rozwijających się;
22. podkreśla istotną rolę w zakresie nadzoru nad rynkami towarowymi, jaka jest aktualnie przewidziana dla Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA); wzywa Komisję do dokonania oceny możliwości ESMA w zakresie skutecznego wypełniania jej funkcji w ramach przyznanych jej uprawnień; zwraca się do Komisji o rozważenie możliwości przyznania temu urzędowi większych uprawnień w celu zapobiegania manipulacjom i nadużyciom na rynkach towarowych;
23. podkreśla, że niemożliwe jest skuteczne przeciwdziałanie dużym wahaniom cen bez zapasów interwencyjnych lub strategicznych; jest w związku z tym zdania, że w przyszłej WPR należy rozszerzyć rolę instrumentów interwencji rynkowej;
24. opowiada się za bardziej zdecydowanym działaniem europejskim w celu rozwiązania problemu spekulacji, obejmującym wydanie organom regulacyjnym i organom nadzorczym mandatu w celu ograniczenia spekulacji; uważa, że pochodne instrumenty towarowe różnią się od pozostałych finansowych instrumentów pochodnych oraz że pochodnymi instrumentami towarowymi powinni się zajmować wyłącznie inwestorzy, którzy mają uzasadniony interes w zakresie ochrony towarów rolnych przed ryzykiem, oraz inne kategorie osób bezpośrednio związanych z realną produkcją rolną; wzywa Komisję do dopilnowania, by obrót pochodnymi instrumentami towarowymi rynku żywności był maksymalnie ograniczony do inwestorów bezpośrednio związanych z rynkami rolnymi;
25. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.